

מאמר

גפן ממצרים תסיע – ה'תשל"ז

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יו"ל לש"פ קרח אדר"ח תמוז ויום ההילולא ג' תמוז, ה'תשע"ז

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

בקשר עם יום ההילולא העשרים ושלוש

ג' תמוז ה'תשע"ז

ויהי רצון שנלך בדרכיו אשר הורנו נצח סלה ועד

ולזכות השלוחים והשלוחות ויוצאי חלציהם שליט"א

להצלחה רבה ומופלגה במילוי שליחותם הקי

באופן דלמעלה מדרך הטבע בכל פעולותיהם הברוכות והקדושות

לקדש שם ליובאוויטש ושמו הקי של רבינו

ותהי יד השלוחים על העליונה במילוי השליחות בשלימות

מתוך הרחבה אמיתית ונחת חסידותי מיוצ"ח ומתוך בריאות הנכונה

נדפס על ידי ולזכות

הרה"ת ר' אהרן יעקב בן יפה דיסקא וזוגתו מרת שאשא דבורה בת שרה

בנותיהם ובנם

חנה בת שאשא דבורה, ירחמיאל אברהם דוד בן שאשא דבורה,

חי' מושקא בת שאשא דבורה

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

פרוש

להצלחה רבה ומופלגה ולהתברך בכל מילי דמיטב

בכל אשר יפנו ובכל המצטרך בגשמיות וברוחניות

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש וצוקללה"ה נבג"ט ז"ע

Lahak Hanochos Inc.

788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה.

קונטרס זה, וכן שאר הקונטרסים היוצאים
לאור מידי שבוע בשבוע ניתן לקבל
ב"אינטרנט" בכתובת: www.lahak.org
בנוסף לזה אפשר לקבל את היו"ל ע"י
אימייל מידי שבוע ע"י משלוח כתובת
האימייל ל-info@lahak.org
הרוצים לקבל קונטרסים מודפסים ע"י
הדואר נא לשלוח בקשה לכתובת אימייל:
adlaber@gmail.com

ועד הנחות בלה"ק

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ, קרח, אדר"ח תמוז הבעל"ט — הננו מוציאים לאור (בהוצאה
חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה גפן ממצרים תסיע גו' שנאמר בהתועדות ש"פ חוקת,
ט' תמוז ה'תשל"ז (לפני ארבעים שנה), הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו
נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום הבהיר כ"ח סיון, ה'תשע"ז,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2017 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5777 • 2017

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

ג

ב"ה. ח' תמוז תשי"ד
ברוקלין

האברך נחום שי'

שלום וברכה!

איך בין געווען צופרידען צו באַקומען אַ גרוס וועגען דיר און איך האָפּן
אַז דו אַליין וועסט מיר שרייבען וועגען זיך בכלל און פון דינע שיעורים אין
לערענען תורת הנגלה ותורת החסידות וואָס זיכער האָסט דו אַזעלכע שיעורים
יעדער טאָג, און עס איז איבעריג צו אויפמערקזאַם מאַכען אויף דער נויטיגקייט
צו איינווירקען אויך אויף דינע חברים און אומגעגענד צו מקרב זיין זיי צו
חסידות בפרט און צו אידישקייט בכלל, און אַז מען טוט אין דעם מיט אַ אמת'ן
ווילען געפינט מען די וועגען צו פאַרווירקליכען דאָס.

זיכער זאָגסט דו יעדער טאָג נאָכן דאָוונען אַ שיעור תהלים – ווי דער
תהלים איז פאַנאַנדערגעטיילט אויף די טעג פון חדש – און פון צייט צו צייט
גיטט דו אויף צדקה פאַרן דאָוונען אין דער פריה – אין די וואַכען טעג – וואָס
דאָס בריינגט ברכות פון השם יתברך אין דעם וואָס מען נויטיגט זיך סיי
בגשמיות און סיי ברוחניות.

המחכה לבשו"ט בכל הני"ל וכן מהנעשה עם משפחתו לטוב.

[תרגום חפשי]

שמחתי לקבל פ"ש אודותיך, והנני מקוה שתכתוב אלי בעצמך – אודותיך בכלל,
ומהשיעורים שלך בלימוד תורת הנגלה ותורת החסידות, שבטח יש לך כאלו שיעורים מדי
יום; ולמותר להעיר על הנחיצות להשפיע גם על חבריך והסביבה – לקרב אותם לחסידות
בפרט וליהדות בכלל, וכשעוסקים בזה מתוך רצון אמתי – מוצאים את הדרכים איך להביא
הדבר לידי פועל.

בטח אומר אתה מדי יום לאחר התפלה שיעור תהלים – כפי שנחלק התהלים לימי
החודש – ומזמן לזמן נותן אותה לצדקה לפני התפלה בבוקר – בימות החול – שזה מביא
ברכות השם יתברך בכל המצטרך, הן בגשמיות והן ברוחניות.

המחכה לבשו"ט בכל הני"ל וכן מהנעשה עם משפחתו לטוב.

ג

האברך נחום: באבריקע, מעלבורן.

תוכן המאמר

„גפן“ – אלו ישראל, שנמשלו לגפן מצד הענין ד„ממצרים תסיע“ –
מ"ב המסעות – בדוגמת הגפן שכדי להשביחו עוקרים אותו ממקומו
ושותלים אותו במקום אחר, וכך ישראל, ע"י שעקרן ממצרים, קבלו את
התורה והקדימו נעשה לנשמע.

ביאור הצ"צ שהטלטול ממקום למקום גורם לבוא לבחי' אין, ואז דוקא
משביח – ע"ד שבע יפול צדיק (בשביל העלי' שלאח"ז) וקם (ובפרטיות יש
בביאור ענין זה ט' אופנים – מספר ששייך לענין הגלות).

אמנם, לאחרי כל הביאורים בשבח שמשביחים ישראל ע"י ענין הגלות
(תסיע), אין זה מתקבל ומונח בשכלם של בני"י, כיון שענין הגלות –
הפירוד (אפילו לרגע קטן) מארץ ישראל שעיני ה' אלקיך בה, ראיית אלקות
בגלוי – נוגע בעצם הנפש של כל אחד מישראל; אלא ענין זה הוא באופן
הקדמת נעשה לנשמע. וכן הוא למעלה – שזהו מצד הענין דנתאוה כו',
שלמעלה מהשגה.

והענין בעבודת כל אחד מישראל, במ"ב המסעות שבמשך ימי חייו –
שלמרות הצער והיסורים כו', הנה דוקא עי"ז הוא משתבח, ולכן צריך לצאת
ממקומו בתורה ותפלה ולעסוק בהפצת היהדות והמעיינות, ודוקא עי"ז
יוצא ממדידה והגבלה.

בס"ד. ש"פ חוקת, ט' תמוז, ה'תשל"ז

(הנחה בלתי מוגה)

גפן ממצרים תסיע¹, ומביא כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמרו ד"ה זה (שאמר בעיר מקלטו קאסטראמא בשבת שבינ ג' תמוז ליי"ב תמוז²) שאמרו רז"ל (בגמרא חולין³) גפן אלו ישראל, אר"ש בן לקיש אומה זו כגפן נמשלה, זמורות שבה אלו בעלי בתים, אשכולות שבה אלו תלמידי חכמים, עלין שבה אלו עמי הארץ, קנוקנות שבה אלו ריקנים שבישראל [דלכאורה לא חזו למידי⁴, ומ"מ כתיב⁵ כפלה הרמון רקתך, וארז⁶ אפילו ריקנין שבך מלאים מצוות כרמון⁷], [ולהעיר שכאן נימנו ד' דרגות בישראל. ובדרשת רז"ל⁸ עה"פ⁹ ובגפן שלשה שריגים איתא אלין אינון תלתא דרגין עלאי כו', כמבואר גם במאמרו של אדמו"ר הזקן¹⁰], והיינו דשלחו מתם ליבעי רחמים אתכליא (אשכולות) על עליא (עלין), דאלמלא עליא לא מתקיימין אתכליא. ומבאר, שזהו ישראל נמשלו לגפן, דמה הגפן הרי כל מה שיש בו הוא לשמירת העיקר שהוא הפרי, הנה כמו"כ ישראל, הגם שיש בתוכם כמה סוגי בנ"א, וכמו ת"ח שנמשלו לאשכולות, בע"ב שהם זמורות המחזיקים את האשכולות, ועמי הארץ הם העלין ששומרים את הפרי, הנה עמי הארץ הם מגינים על לומדי התורה ומחזיקים אותם. וזהו שאמרו רז"ל ליבעי רחמי אתכליא על עליא, דלומדי תורה צריכים לבקש רחמים מאת הקב"ה על עמי הארץ שיצליחו במלאכתם ויפקח השי"ת עיניהם אשר יכירו את הטוב דתורה וכו'.

ב) וממשיך לבאר¹¹ מ"ש גפן ממצרים תסיע, דגפן הם ישראל, ופי' תסיע הם מ"ב מסעות שהלכו ישראל במדבר בצאתם

1) תהלים פ, ט.	8) זח"א קצב, א.
2) ש"פ פ' בלק תרפ"ז — נדפס בסה"מ קונטרסים ח"א קעז, ב ואילך. תרפ"ז ע' קצז ואילך.	9) וישב מ, י.
3) צב, א.	10) ראה הגהת אדמו"ר הצ"צ לד"ה להבין מאמר הזהר ע"פ ובגפן שלשה שריגים כו' (סה"מ תקס"ב ח"א ע' קיב ואילך). נדפס בביאורי הזהר שלו ח"א ע' קמ. וראה ד"ה ובגפן שלשה שריגים באוה"ת וישב ח"ה תתקב, א. תתקז, ב ואילך.
4) פרש"י חולין שם.	11) סה"מ קונטרסים שם. תרפ"ז שם.
5) שה"ש ד, ג.	וראה גם ד"ה אלה מסעי תרל"ה (סה"מ
6) ברכות נו, א. וש"נ.	שם קעז, א. תרפ"ז שם ע' קצח).

בקדש. און איך בעט אייך איבערגעבען אַ ספעציעלען גרוס און ברכה צו אייערע קינדער וביחוד דעם יושב ראש הועד מר יוסף ש"י פֿאַר זייער איבערגעגעבענער אַרבעט אין דער ישיבה אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש. און איך בין זיכער אַז יעדער איינער פון זיי און אַלע צוזאַמען, וועלען ניט נאָר זעהען צו אָנהאַלטען די ישיבה, נאָר וועלען אויך זי פֿאַרשטאַרקען לויט אַלע מעגליכקייטען און פֿאַדערונג פון דער צייט, וואָס עס איז דורכאויס נויטיג להגדיל תורה ולהאדירה.

און די טעג פון יב' ויג' תמוז, די ימי הגאולה — באַפרייאונגס טעג — פון מיין שווער כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אויף וועמענס נאָמען די ישיבה איז געגרינדעט געוואָרען און פירט זיך ביז יעצט אין זיין גייסט, און וועט זיך זיכער אויך ווייטער אַזוי פירען, זיינען ספעציעל סגולה טעג, וואָס ער איז מעורר רחמים רבים אויף די אַלע וועלכע נעמען איינטייל אין זיינע מוסדות און בפרט — די וועלכע טראָגען זיין נאמען, אויף צו משפיע זיין צו זיי און זייערע פאָמיליעס ברכה והצלחה אין אַלעס וואָס מען נויטיגט זיך, סיי בגשמיות און סיי ברוחניות.

בברכה לאריכות ימים ושנים טובות ולבשר טוב בכל הני"ל

מ. שניאורסאהן

[תרגום חפשי]

שמח הנני לקבל פ"ש ממנו מזמן לזמן ע"י אג"ש שיחיו מאוסטרעליא, ומובן מעצמו שאשמח [גם] לקבל ממנו עצמו מכתב מפורט — מבריאותו הטובה ושל כל משפחתו שיחיו, וגם מפעולות טובות לטובת המוסד אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש אשר באויסטראַליא, שהוא יחד עם בניו — מראשוני מייסדיו, ויש להם הזכות להיות בועד ההנהלה ע"מ לנהלה ולהגדילה, כמאמר רז"ל מעלין בקדש. ואבקשו למסור לבניו פ"ש וברכה מיוחדים, וביחוד ליושב ראש הועד מר יוסף ש"י, עבור עבודתם המסורה בישיבת אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש. ובטוחני שכאו"א מהם, וכולם יחד, לא רק יראו להחזיק את הישיבה, אלא גם יחזקו אותה — ככל יכולתם ובהתאם לדרישת השעה, אשר נחוץ בהחלט להגדיל תורה ולהאדירה.

וימים אלו של יב' ויג' תמוז, ימי הגאולה של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע — שעל שמו נתייסדה הישיבה ומתנהלת עד עתה ברוחו, ובטח תמשיך גם להבא להתנהל כן — ימי סגולה מיוחדים הם, שבהם הוא מעורר רחמים רבים על כל אלו שלוקחים חלק במוסדותיו, ובפרט — אלו הנושאים את שמו, להשפיע להם ולמשפחתם ברכה והצלחה בכל המצטרך להם, הן בגשמיות והן ברוחניות.

בברכה לאריכות ימים ושנים טובות ולבשר טוב בכל הני"ל.

להגדיל תורה ולהאדירה: ע"פ ישעי' מב, כא.

שיחיו. ובודאי מזמן לזמן מוסיפים בהתעוררות של הני"ל עדי"ז, אשר הוספה זו תוסיף גם בהני"ל.

ובקשר עם ימי הגאולה י"ב וי"ג תמוז הבע"ל, אשר זכו, הוא וכללות אני"ש דמדינתם, לייסד מוסד על שמו במדינת אוסטרֶאָליא, ולנהלו — הנה **בודאי** יעורר ר"ר על כאו"א מהם ובי"ב להמצטרך להם בגשמיות וברוחניות.

בברכה — המחכה לבשו"ט בכל הני"ל

מ. שניאורסאהן

נ.ב. מוסג"פ מכתב להתי' נחום ש"י באבריקע, שבטח ימסור לו בהסברה המתאימה, אם נצרך לזה. וכן העתק מכתבי להו"יח אי"א מוהרמ"ז ש"י פייגלין. וכן מוסג"פ המשך רשימת המאסר שהו"ל בקשר עם ימי חג הגאולה י"ב וי"ג תמוז.

ב

בי"ה. ח' תמוז תשי"ד

ברוקלין

הו"יח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מוה"ר משה זלמן ש"י

שלום וברכה!

איך בין צופרידען צו באַקומען גרוסן פון אייך פון צייט צו צייט דורך אני"ש שיחיו פון אוסטרֶאָליא, און זעלבסט פֿאַרשטענדליך אַז איך וועל זיין צופרידען צו באַקומען פון אייך אַליין אַז עטטיילרטען בריף, פון אייער גוטען געזונט און פון אַלע אייערע פֿאַמיליע שיחיו, און אויך פון גוטע פעולות לטובת דעם מוסד אהלי יוסף יצחק ליובאַוויטש אין אויסטרֶאָליא, וואָס איר צוזאַמען מיט אייערע קינדער — זייט פון די ערשטע גרינדער און האָט דעם זכות צו זיין אין דעם ועד הנהלה אויף צו פירען און פֿאַרגרעסערען דאָס, ווי דער מאמר רז"ל מעלין

מכתב להתי' נחום ש"י באבריקע: לקמן אגרת ג. — הי' מקורב לאנ"ש אשר בסידני, ובהשתדלות הנמען עבר ללמוד בישיבת אהלי"י אשר במעלבורן.

מכתבי .. מוהרמ"ז ש"י פייגלין: לקמן אגרת ב. המשך רשימת המאסר: חלק שלישי — לקו"ד לקוט לו. נדפס בלקו"ד ח"ד תרמג, א ואילך.

ב

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (פייגלין, תש"ס).

מוה"ר משה זלמן: פייגלין, שעפֿאַרטאָן. אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"ב אגרת רטז. חי"ד אגרת ד'תשמו, ובהנסמן בהערות שם.

מאמר רז"ל מעלין בקדש: ברכות כח, א. וש"נ.

ממצרים (כמ"ש¹² אלה מסעי בני"י אשר יצאו מארץ מצרים וגו', עד שבאו אל ירדן יריחו ואל ארץ טובה ורחבה). ומבאר בזה, שטעם הדבר מה שישראל נמשלו לגפן (הוא מצד הענין דתסיע, כד) איתא במד"ר¹³ מה הגפן כשרוצים להשביחו עוקרים אותו ממקום זה ושותלים אותו במקום אחר, כך ישראל עקרו ממצרים והביאו למדבר והתחילו מצליחים וקבלו את התורה והקדימו נעשה לנשמע. וצריך להבין, מהו הטעם שהשבח דישאל (שנמשלו לגפן) בא דוקא ע"י תסיע, שעוקרים אותו ממקום זה ושותלים אותו במקום אחר. וגם צריך להבין מהי השייכות של הענין דתסיע להקדמת נעשה לנשמע, שהשבח שבענין המסעות (עקרו ממצרים וכו') הוא שהתחילו מצליחים כו' והקדימו נעשה לנשמע, ששייכות זו אינה מובנת מפשטות לשון המאמר.

ג) **ויש** להוסיף בביאור הענין שגפן אלו ישראל, ע"פ המשך דברי המד"ר שם: ד"א גפן ממצרים, אתה מפרנס (מסדר ומפרש) כל אותן הדיעות האמורות בו, והנה גפן לפני¹⁴, גפן ממצרים תסיע (פי' כל אותן פירושים שדורש על פסוק והנה גפן (כמצויין במפרשי המדרש¹⁵ לב"ר¹⁶ ויק"ר¹⁷ ומדרש תהלים¹⁸) כן תדרוש גם כאן (כדרך המדרשים להביא דרשות שבמקומות אחרים השייכות להכתוב הנדרש, כי על ידן תובן יותר כוונת הכתוב)), ובסוף אתה מפרנס (פי' ועוד תדרוש גם דמיון זה), מה הגפן היא חי' ונשענת על עצים מתים [דהגפן¹⁹ מצד עצמה היא חלשה ונופלת למטה, ומשו"ז צריכים לעצים שיתמכו אותה שעל ידה תעמוד נגד השמש ותצמח, כידוע למגדלי גפנים²⁰], כך ישראל הם חיים וקיימים ונשענין על המתים, אלו האבות²¹ וכו', שנאמר²² זכור לאברהם ליצחק ולישראל וגו'. ועוד ענין בהשייכות דישאל לגפן, כמארז²³ מה גפן לא מקבלא הרכבה ממין אחרא, כן זרע'י (דיעקב) לא מקבלין הרכבה

תרל"ה ח"ב ע' שפז ואילך). ד"ה הנ"ל תרמ"ח (סה"מ תרמ"ח ע' רכב ואילך).

- (12) מסעי לג, א ואילך.
(13) שמור פמ"ד, א.
(14) וישב מ, ט.
(15) מהרו"ו ומת"כ.
(16) פפ"ח, ה.
(17) פל"ו, ב.
(18) מזמור פ.
(19) ראה המשך יונתי תר"מ פכ"ד ע' מ).
(20) ולהעיר, שרש"י, מפרש המשנה,
(21) תיקוני זהר תיקון טו (ל, סע"ב).
(22) תשא לב, יג.
(23) תיקוני זהר תיקון טו (ל, סע"ב).

התפרנס מיקבי גפנים, כמבואר בספרי תולדותיו (ראה ס' האורה לרש"י ח"ב סק"ח ע' 214). תשובות רש"י (ני. תש"ג) ספ"ב. "רש"י" (ירושלים, תש"ג) ע' כו. וש"נ.
(21) ראה שיחת כ"ף מנ"א שנה זו, שהאבות נקראים "עצים מתים" לפי שאין הקב"ה מייחד שמו על הצדיקים בחייהם" (תנחומא תולדות ז — הובא בפרש"י שם כח, יג).

ממין אחרא, והיינו לפי שאתה בחרתנו מכל העמים וכו' ורוממתנו מכל הלשונות²⁴, באופן של אין ערוך, וכמ"ש²⁵ המבדיל בין קודש לחול בין אור לחושך בין ישראל לעמים. אך עפ"ז צריך להבין, איך שייך בישראל חילוקי (ד' או ג') מדריגות שנזכרו במדרז"ל הנ"ל (ס"א).

ד) **והענין** בזה, כפי שמבאר הצ"צ ברשימות לתהלים עה"פ²⁶, שהטלטול ממקום למקום אחר גורם לבוא לבחי' אין, ואז דוקא משבחת. ומוסיף, שזהו ע"ד שנתבאר בתניא בחינוך קטן²⁷ וז"ל, אך הנה ידוע לידועים טעמא דקרא מאי דכתיב²⁸ כי שבע יפול צדיק וקם, ובפרט שהאדם נקרא מהלך ולא עומד, וצריך לילך ממדריגה למדריגה ולא לעמוד במדריגה א' לעולם, ובין מדריגה למדריגה טרם שיגיע למדריגה עליונה ממנה הוא בבחינת נפילה ממדריגה הראשונה כו'. ומביא גם מ"ש בתו"א ד"ה מראיהם ומעשיהם²⁹ בענין ר"ז צם מאה תענית שישכח תלמוד בבלי בכדי שיוכל אח"כ לקבל תלמוד א"י³⁰, נמצא, בינתיים כששכח תלמוד בבלי קודם שלמד תלמוד א"י הי' בבחינת נפילה ממדריגה הא', ולמדריגה העליונה עדיין לא בא, אלא שנפילה זו מוכרחת להיות בשביל העלי' שאח"כ. ולאחרי שמבאר ענין ב' נטיעות (שעוקרים אותו ממקום זה ושותלים אותו במקום אחר) ע"ד כי שבע יפול צדיק כו', מבאר זאת באופן נוסף, ואח"כ מוסיף אופן ג', אופן ד' וכו' עד לאופן ט', שענין ב' הנטיעות הוא ע"ד הנז' בד"ה אלה שמות בני' בתו"א³¹ בפי' ואנכי אעלך גם עלה³², עלי' הא' מ"ת הנגלות לנו, ועלי' הב' גילוי פנימיות התורה לע"ל, לכן בנתיים צ"ל נטיעה ב'.

ולהעיר שזהו דבר פלא ובלתי רגיל בדרושי חסידות, אפילו בדרושי הצ"צ, לבאר ענין מסויים בט' אופנים. ויש להעיר מהשייכות דמספר ט' לענין הגלות (שזהו התוכן דב' נטיעות), כידוע³³ שהענינים שעד ביאת המשיח הם במספר ט', כמו פרה אדומה (המבוארת בפרשתנו³⁴), שתשע פרות אדומות נעשו משנצטוו במצוה זו עד שחרב

24	תפלת מוסף דיו"ט.	(30)	ב"מ פה, א.
25	סדר הברלה.	(31)	ר"פ שמות.
26	אוה"ת (יהל אור) תהלים ע' רעט	(32)	ויגש מו, ד.
	ואילך.	(33)	ראה גם אוה"ת שה"ש ח"א ע' א
27	עו, א.		ואילך.
28	משלי כד, טז.	(34)	יט, א ואילך.
29	יתרו סט, ג.		

הוספה

א

בי"ה. ח' תמוז תשי"ד
ברוקלין

הרה"ח הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מוה"ר יהושע שניאור זלמן שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מג' תמוז, נהניתי ממ"ש ומבטיח, בשמו ובשם אני"ש, שיתעסקו בישיבת אהלי"י מכאן ולהבא בתוספת. ומה שמתבטא, שאף שיודע שברון לבו של כאו"א מאני"ש בכ"ז הננו דורש מאתם כו', הנה לדעתי, הנוסח הי' צ"ל: ועוד זאת שכיון שיודע שברון לבו כו' לכן הננו דורש בתוספת יותר מאתם סיוע כו', כי הרי זהו מהסגולות והדרכים למלאות חסרונות האדם הן בגשמיות והן ברוחניות, וכפסק תוה"ק עשר בשביל שתתעשר, וצדקה תרומם גוי — כמבואר בארוכה בלקו"ת לג' פרשיות בתחלתו.

מ"ש אודות כספי השילומים. פה דברו ע"ד סכום יותר גדול בעזר ישיבת אהלי"י אשר במעלבורן (כמדומה לי, ד' אלפים ויותר). וקשה לברר כאן אם החלוקה נעשית ע"י ב"כ אוסטרלאליא או שמוכרח הוא בדבר. וכיון שבדאי אפשר למצוא אופן דיפלומטי איך לברר זה אצל הנ"ל, הרי זה נעים יותר, מאשר ללכת איבער זיין קאָפּ. והרי בדרכי נועם תמיד יש לפעול יותר, מאשר ע"י גילוי התקיפות.

נהניתי ממ"ש שדברו עם הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מוהרמ"ז שי' פייגלין בענין התמיכה דהישיבה הן בממונו והן בטרחתו — שלו וכל ב"ב —

א

נדפסה בקונטרס "צדיק למלך" ז' ע' 122 ואילך.

מוה"ר יהושע שניאור זלמן: סברנסקי, מלבורן. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"ד אגרת ט"פח (ע' סה), ובהנסמן בהערות שם.
וכפסק תוה"ק עשר בשביל שתתעשר: פ' ראה יד, כב. שבת קיט, א. וש"נ.
וצדקה תרומם גוי: משלי יד, לד.

בלקו"ת לג' פרשיות בתחלתו: נדפס לאח"ז באוה"ת בראשית (כרך ו) תתרכז, א ואילך.
כספי השילומים .. בעזר ישיבת אהלי"י: ראה לעיל (במילואים) אגרת כ"ח אייר תשי"ד (ס"א), ובהנסמן בהערות שם. — במכתבו לרבינו כותב הנמען אשר האחראי על החלוקה באוסטרלאליא הודיע לו כי הישיבה תקבל אלפיים דולר מהתקציב השנתי.

הבית בשני, והעשירית יעשה המלך המשיח מהרה יגלה אכ"ר³⁵. וכן הוא בעשר שירות, ששירה העשירית תהי' לע"ל³⁶.

ה) **אמנם** ענין זה שהשבח דישראל תלוי בענין דתסיע, שעוקרים אותו ממקום זה ושותלים אותו במקום אחר, שזהו כללות ענין הגלות (נטיעה ב'), אינו יכול לבוא בהסברה שתתקבל ותונח (צוגענומען ווערן און זיך אָפלייגן) בשכלם של בני", שלא יועילו ולא יספיקו לו כל ההסברות השכליות שבדבר, כי, הענין דתסיע, שזוהי הירידה שבזמן הגלות, שיוצא ונעשה נפרד מארץ אשר גו' עיני ה' אלקיך בה³⁷, הו"ע שנוגע בעצם הנפש של כאו"א מישראל, אפילו אלו שבמדריגה הכי תחתונה שבישראל, הקנוקנות שבהם, כתורת אדמו"ר הזקן³⁸ עה"פ³⁹ שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, אַ איד ניט ער וויל און ניט ער קען זיין אָפגעריסן פון ג-טליכקייט, אפילו לפי שעה בלבד. והיינו, שגם כשמסבירים לו כל ההסברים בשכל המבוארים בכ"מ אודות גודל העילוי שע"י ירידת הגלות, שירידה צורך עלי, וצדקה עשה הקב"ה בישראל שפזרן לבין האומות⁴⁰, ושע"י בירור הניצוצות שבהגלות יתעלה למדריגה נעלית שלא בערך — טוען הוא, מה שוה לו העלי' שתהי' אח"כ, בה בשעה שנמצא עתה במעמד ומצב של פירוד (ארץ אשר גו') עיני ה' אלקיך גו', שהו"ע ראיית אלקות בעיני בשר שהיתה בזמן הבית, כמאמר המשנה במסכת אבות⁴¹ [בפרק השייך לשבת זו — לפי היש נוהגין לומר פרקי אבות בכל שבתות הקיץ⁴². ולהעיר, שכמה מאמרי רבותינו נשיאינו שלאחרי חג השבועות התחלתם במשנה שבפרקי אבות דשבתות אלו⁴³] עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש, משא"כ בזמן הגלות, שלא רואים אלקות בגלוי, ונמצאים במצב של העלם והסתר כו'⁴⁴. ואף שיודע שלעתיד יהי' ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר גו'⁴⁵, והיינו, שגם בשר יראה

ישכון ובגוים לא יתחשב⁶¹, ועי"ז באים אח"כ לבחי' בטח בדד עין יעקב⁶², בחי' בדד שלמעלה מהשתלשלות⁶³, שתהי' לע"ל. ועי"ז שעומדים בקומה זקופה, באופן דקוממיות⁶⁴, הנה במדה כנגד מדה⁶⁵ נעשה גם לע"ל הענין דואולך אתכם קוממיות⁶⁴. וכיון שטועמי' חיים זכר⁶⁶, הנה עוד בסוף זמן הגלות טועמים מהקוממיות דלע"ל. וכאשר האדם שואל מנין יהיו לו הכחות על כל זה, הנה על זה נאמר במדרש¹³ מה הגפן היא חי' ונשענת על עצים מתים כך ישראל הם חיים וקיימים ונשענין על המתים אלו האבות כו', שנאמר זכור לאברהם ליצחק ולישראל גו'. וכפי שמסיים במדרש הנ"ל¹³, כמה תפלות התפלל אליהו [מבשר הגאולה⁶⁷] בהר הכרמל כו' כיון שהזכיר את המתים כו' מיד נענה, וכן משה [גואל ראשון שהוא גואל אחרון⁶⁸] כיון שהזכיר את המתים מיד נענה שנאמר זכור לאברהם ליצחק ולישראל כו', ועד שבאים לגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש.

(35) רמב"ם הל' פרה אדומה ספ"ג.
 (36) מכילתא בשלח טו, א.
 (37) עקב יא, יב.
 (38) ראה סה"מ תרפ"ד ע' רטו. ע' רמג.
 (39) ופניחוס — דשנת תשי"ב.
 (40) ראה לקו"ת ברכה צח, ב. סה"מ תרס"ח ע' קנא ואילך. תרפ"ה ע' רסג ואילך. תשי"ט ע' 108 ואילך. ד"ה ונחה תשכ"ה פ"ב (תו"מ סה"מ מלוקט ח"ג ע' קפט).
 (41) ישע"י מ, ה.
 (42) ראה שער האמונה פנ"ה. ד"ה ונחה הנ"ל פ"ז (סה"מ שם ע' קצג).
 (43) רמב"ם הל' פרה אדומה ספ"ג.
 (44) מכילתא בשלח טו, א.
 (45) עקב יא, יב.
 (46) ראה סה"מ תרפ"ד ע' רטו. ע' רמג.
 (47) אגרות קודש אדמו"ר מהור"י צ' ח"ד ע' שפד.
 (48) הועתק ב"היום יום" כה תמוז. ועוד.
 (49) ואתחנן ו, ד.
 (50) פסחים פז, ב. וראה תו"א ר"פ לך לך.
 (51) תו"ח ר"פ חיי שרה. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קלו, א ואילך. סה"מ תרפ"ט ס"ע 126 ואילך. ובכ"מ.

(61) בלק כג, ט.
 (62) ברכה לג, כח.
 (63) ראה אוה"ת נ"ך ח"ב ע' א'מב. ספר הליקוטים — דא"ח צ"צ — ערך בדד ס"א. ועוד.
 (64) בחוקתי כו, יג ובפרש"י.
 (65) סנהדרין צ, סע"א. וראה סוטה ת, ב ואילך.
 (66) ראה לקו"ש חט"ו ע' 282. ח"כ ע' 173.
 (67) ראה עירובין מג, ב. פרש"י בחוקתי כו, מב. וראה תיב"ע וארא ו, ח. יל"ש ר"פ פינחס. רמב"ם הל' מלכים פי"ב ה"ב.
 (68) ראה שמו"ר פ"ב, ד. זח"א רנג, א. שער הפסוקים להאריז"ל ויחי מט, י. תו"א ר"פ משפטים (עה, ב).

אלקות, ועאכו"כ עיני בשר⁴⁶, מ"מ, מה שוה זה אצלו, בה בשעה שעכשיו אינו רואה כו'. ויתירה מזה, שנמצא במעמד ומצב ד(ברגע קטן) עזבתך⁴⁷. ואף שזהו רק לפי שעה, רגע קטן, מ"מ, הרי כל רגע הו"ע נצחי, ולכן נוגע לו בעצם נפשו שברגע קטן זה עכ"פ ה"ה במעמד ומצב דעזבתך [וכמו בענין דשבע יפול צדיק, שאף שהכוונה בזה היא שיהי' אח"כ וקם, מ"מ, לעת עתה ה"ה במצב דיפול לפי שעה עכ"פ]. ועד כדי כך, שכיון שכל ישראל בני מלכים הם⁴⁸, הרי מה שנמצאים לפי שעה בארצות העמים, מקום בלתי טהור⁴⁹, הוא ע"ד המשל המובא בתניא⁵⁰ מהאוחז בראשו של מלך ומורידו למטה וטומן פניו בתוך בית הכסא מלא צואה, שאין לך עלבון גדול מזה אפילו עושה כן לפי שעה כו', גם אם לאח"ז ירחצו אותו, וישלמו לו, וגם ישלימו לו עד שע"ז יתעלה יותר.

אך על זה נאמר במדרש, שהשבח שהשביחו ישראל ע"י ענין הגלות (תסיע) קשור עם זה שהקדימו נעשה לנשמע, והיינו, שענין זה אינו יכול להיות לע"ע באופן של הבנה והסברה, ולכן צריך להיות הקדמת הענין דנעשה, ורק לאח"ז יהי' נשמע ונבין, שיתגלה ויובן הענין שבזה כו'.

(ו) **והנה** כיון שצדיקים (עמך כולם צדיקים⁵¹) דומים לבוראם⁵², י"ל, שזה שענין הגלות למטה אצל האדם התחתון הוא באופן דנעשה, שלא בא בהבנה והשגה, הרי זה נמשך מכמו שהוא למעלה אצל האדם העליון. והענין הוא, דהנה, טעם הבריאה הוא מפני שנתאווה⁵³ הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים⁵⁴, שאין זה מצד איזה הכרח וטעם שכלי, כי אם מפני שנתאווה כן, באופן שלמעלה מטו"ד, וכידוע בזה פתגם אדמו"ר הזקן⁵⁵ אויף אַ תאווה איז קיין קשיא. והיינו, שמצינו בספרים כמה טעמים על ענין הבריאה ע"פ נגלה דתורה וע"פ רזין ורזין דרזין [וגם פתגם אדמו"ר הזקן הנ"ל הובא בהמשך לכמה טעמים שנתבארו בענין זה], מ"מ, באמיתית הענין, הנה טעמים אלו אינם מספיקים על ענין הבריאה, והטעם האמיתי הוא למעלה מהשגה, מפני

(53) ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.
(54) לכאורה הכוונה שבענין הדירה בתחתונים נכללת גם ירידת הגלות (המו"ל).
(55) המשך תרס"ו ס"ע ז. וראה גם אוה"ת בלק ע' תקצז.

(47) ישע"י נד, ז.
(48) שבת סז, א.
(49) ראה שבת טו, א. גיטין ח, סע"א
(50) ספכ"ד.
(51) ישע"י ס, כא.
(52) ב"ר פס"ז, ח. במדב"ר פ"י, ה.

שכך נתאוה, עד שלא שייך על זה ענין של קושיא (כמאמר אדמו"ר הזקן הנ"ל). ומזה נמשך למטה באדם התחתון, שענין הירידה והגלות היא אצלו בתנועה דנעשה, למעלה מהשגה.

(ז) **וזהו** גפן ממצרים תסיע, דגפן הם ישראל, ופי' תסיע הם מ"ב המסעות כו', כיון שישראל נמשלו לגפן, שכשרוצים להשביחו עוקרים אותו ממקום זה ושותלים אותו במקום אחר כך ישראל כו', והיינו, שדוקא ע"י הירידה והגלות נעשית העלי' כו', אלא שזהו ענין שלמעלה מהשגה. וכמו שהוא בכללות ישראל, כן הוא בפרטיות אצל כאו"א מישראל, וכידוע תורת הבעש"ט⁵⁶ שבמשך ימי חייו של כל אחד מישראל ישנם מ"ב המסעות — שאף שבהן יסבול צער ויסורים, ואדרבה, צריך להצטער עליהם, ושום הסברות וטעמים לא יועילו להשקיט (איינשטילן) צערו, מפני שזה נוגע לעצם נפשו כו', הנה דוקא ע"י המסעות ה"ה משתבח כו'.

ועד"ז גם בנוגע להוראות כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל הגאולה, שדרש שתהי' העבודה דהפצת המעיינות והיהדות וכו' — שאף שבשביל זה יש צורך בענין דתסיע, היינו, לצאת ולירד ממקומו בתורה ותפלה כו', מ"מ דוקא ע"ז אפשר להיות ממצרים תסיע, שיצא מהמדידות וההגבלות וכו'.

(ח) **אמנם** כיון שצריך לצאת ולירד לעולם כו', למעמד ומצב שבנ"י הם כבשה א' בין שבעים זאבים⁵⁷, וצריך להזהר שלא להתערב בין האומות כו', הנה על זה אמרו רז"ל מה גפן לא מקבלא הרכבה ממין אחרא, כן זרע"י (דיעקב) לא מקבלין הרכבה ממין אחרא, דקבוע לא בטיל⁵⁸, והיינו, שגם בזמן הגלות [ששייך למספר ט' שבאופני הביאור דב' נטיעות, כנ"ל ס"ג. ולהעיר גם מהשייכות לט' תמוז, כמ"ש⁵⁹ בחודש הרביעי בתשעה לחודש גו' ותבקע העיר גו'], עומדים כל ישראל בתוקף דקב"ע ומס"נ, מבלי להתפעל משום מונע ומעכב (כמבואר לעיל⁶⁰), כך, שגם בהיותם בין האומות ה"ה במעמד ומצב דהן עם לבדד

(56) הובא בדגל מחנה אפרים ר"פ מסעי.
(57) תנחומא תולדות ה. אסת"ר בסופו (להרא"ז סופר) על סוגיות הש"ס כלל קבוע. וש"נ.
(58) ראה כתובות טו, א. וראה תוס' זבחים (עג, ב ד"ה אלא) דמצד חשיבותו לא בטל, ושזהו הטעם דהדין (זבחים שם. ועוד) דכל

קבוע כמחצה על מחצה. וראה עט סופר (להרא"ז סופר) על סוגיות הש"ס כלל קבוע. וש"נ.
(59) ירמ"י נב, ר"ז.
(60) ראה שיחת ש"פ שלח שנה זו.